

ORGANİK TARIM

Tarımsal faaliyetlerde kimyasal girdilerin kullanımının hızla artması, enerji maliyetlerinin yükselmesi, toprağın yoğun kullanımından dolayı verimliliğinin düşmesi, yer altı ve yüzey sularının kirlenmesi ve gıda kalitesinin düşmesi gibi nedenler çevreyi ve bununla beraber insan ve hayvan sağlığını olumsuz etkilemektedir. Bu nedenlerden dolayı özellikle gelişmiş ülkelerdeki üreticiler ve tüketiciler çevreye zarar vermeyen ve insanlar ile hayvanlar üzerinde olumsuz etki yapmayan tarım ürünlerini üretme ve tüketme yoluna gitmektedirler.

Günümüzde Avrupa Birliği ülkeleri, ABD, Japonya, Kanada, Avustralya gibi gelişmiş ülkeler başta olmak üzere dünyadaki birçok ülkede çevre dostu üretim teknikleriyle üretilen sağlıklı gıdaları tüketmeye yönelik tercihler giderek artmaktadır. Çevreye dost üretim tekniklerinden birisi olan organik tarım, üretim alanının ve miktarının artışına bağlı olarak ticaret hacmini de geliştirmektedir.

ORGANİK TARIMIN VE ORGANİK ÜRÜNÜN TANIMI, KAPSAMI

Organik Tarım; Toprağı, ekosistemi ve insan sağlığını sürdüren bir üretim sistemidir. Olumsuz etkileri olan girdilerin kullanımı yerine ekolojik süreçler, biyolojik çeşitlilik ve yerel koşullara uyum sağlamış döngülere dayanır. Çevreye fayda sağlamak ve herkes için iyi bir yaşam kalitesini desteklemek için geleneği, yeniliği ve bilimi bir araya getirmektedir.

Organik Ürün; Yetiştirmede ve işlemede genetik mühendisliğinin, yapay ve benzeri gübrelerin, böcek ilaçlarının, yabancı ot ve mantar öldürücü ilaçlarının, büyüme düzenleyicilerinin, hormonların, antibiyotiklerin, koruyucuların, renklendiricilerin, katkı maddelerinin, kimyasal kaplama ve parlaticı maddelerinin, kimyasal ambalaj malzemelerinin kullanılmadığı gıda maddeleri anlaşılmalıdır. Organik gıdalar, bitkisel ve hayvansal gıdaları içerir. Ayrıca bir ürünün organik olabilmesi için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB) tarafından yetkilendirilmiş Kontrol Sertifika Kuruluşu (KSK) tarafından gerekli kontrollerinin ve sertifikalandırılmasının yapılması gerekmektedir.

Son yıllarda iç piyasada sıkça kullanılan "Doğal ürün, klasik ürün, köy ürünü, natürel ürün, hormonsuz ürün" gibi terimlerle adlandırılan ürünler organik ürün değildir.

ORGANİK TARIMA GEÇİŞ SÜRECİ

Organik tarım sektöründeki tüm faaliyetler kontrollü ve sertifikalı bir süreçten geçmektedir. GTHB Türkiye'deki organik tarımsal üretimin her aşamasının izlenmesinden sorumludur. Bu sorumluluğunu yetki verdiği özel kontrol ve sertifikasyon kuruluşları aracılığıyla yürütmektedir. Bu kuruluşlar organik üretim faaliyetlerinin her aşamasının kontrol edilmesinden ve uygun görülen ürünlere sertifika verilmesinden sorumludur. Şu anda 28 adet firma bu faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

- 1- Organik tarıma başlama ilk olarak üreticiden gelecek bir talep ile olmaktadır. Organik tarım yöntemi ile üretim yapmak isteyen bir müteşebbis bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna başvurmuştur. Başvuruda kendisi ile ve üretimini yapmak istediği ürün veya ürünlerle ilgili her türlü bilgiyi belirtmek zorundadır.
- 2- Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu yapacağı iklim, toprak yapısı, sulama suyu, hayvan varlığı, yaygın görülen hastalık ve zararlılar, kullanılan mücadele yöntemleri, çevresel etkenler gibi durumları inceledikten sonra başvuran müteşebbisin organik tarım yöntemi ile üretim yapıp yapamayacağına karar vermektedir.
- 3- Yapılan incelemelerin sonucu olumlu ise müteşebbis ile kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu arasında bir sözleşme yapılmaktadır. Çalışmalar bireysel olarak olabileceği gibi proje dâhilinde de yapılabilmektedir. Grup sözleşmesi yapılacaksa bir grup lideri seçilir ve onun tarafından yapılan listeyi bütün katılımcılar imzalar ve lider, kuruluşla sözleşme yapar. Kontrol tarihi tespit edilir ve kontrolün kapsamı anlatılır.
- 4- Sözleşme imzalanmasından sonra geçiş süreci dönemi başlar. Bitkisel üretimde organik tarıma başlanmasından 12 ay sonra elde edilen ürüne geçiş süreci ürünü denir. Bu ilk geçiş süreci ürüne G1 denir. Geçiş süreci çok yıllık bitkilerde hasattan önce 36 ay, tek yıllık bitkilerde ekimden önce 24 aydır. Eğer sertifikasyon başlangıcından önce izin verilmeyen girdilerin kullanılmadığı ispatlanırsa, bir önceki üretim sezonu da geçiş sürecinin bir parçası olarak kabul edilebilir.

- 5- Ürün geçiş sürecini tamamlamış ise, örnek alınarak yapılan laboratuvar analizleri sonucunda kalıntı tespit edilmemişse ve herhangi başka bir uygunsuzluk tespit edilmediyse **Müteşebbis Sertifikası** ile birlikte **Organik Ürün Sertifikası** da verilir.
- 6- Organik Ürün Sertifikası alan çiftçi ürününü **Özel Organik Tarım Logosu** ile pazarlama hakkı elde eder. KSK her yıl en az 1 kere müteşebbis kontrolüne gider.

ORGANİK TARIMDA DESTEKLEMELER

Organik tarım yapan üreticilere üretim ve pazarlama aşamasında destekleme yapılmaktadır.

- 1- Bitkisel üretimde Çiftçi Kayıt Sistemine ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kayıtlı olan üreticilere destekleme ödemesi yapılmaktadır. 12.04.2014 tarihli ve 28970 sayılı resmi gazetede yayınlanan tarımsal desteklemelere ilişkin kararlara göre geçiş süreci-2, geçiş süreci-3 ve organik statüde yer alan ürünler için dönüme 70 TL, tarla bitkileri üretim alanları, anaç sığır ve manda yetiştiriciliği, buzağı yetiştiriciliği, anaç koyun ve keçi yetiştiriciliği, arılı kovan yetiştiriciliği, alabalık yetiştiriciliği, çipura ve levrek yetiştiriciliği de farklı ücretlerle desteklenmektedir.
- 2- Organik tarım yapan üreticilerin T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince yatırım ve işletme döneminde düşük faizli kredi kullanılması kararı alınmıştır. Ayrıca organik tarımsal ürün ve organik tarımsal girdi üretimini yapan, ürünü toplayan, işleyen, ambalajlayan, pazarlayan veya bu faaliyetleri yapacak olan üreticilere, ayrıca yetkilendirilmiş kuruluşlarla sözleşme yaparak geçiş sürecine alınan üreticilere de yatırım ve işletme kredisi kullanılabilir. Ayrıca yetkilendirilmiş kuruluşlarla sözleşme yaparak geçiş sürecine alınan üreticilere de yatırım ve işletme kredisi kullanılabilir.
- 3- Desteklerden bir tanesi de Çevre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması (ÇATAK) programını tercih eden üreticilerin desteklenmesi kapsamında verilmektedir.
- 4- Organik tarım kapsamında üretilen ürünlerin ihracatı ile uğraşan firmaların yararlanabileceği destek programı Ekonomi Bakanlığı tarafından belirlenmiştir. Organik tarım kontrollerinin olumlu sonuçlanması durumunda sertifika, analiz harcaması ve belgelendirme konularında destek vardır.
- 5- Ham, yarı mamul veya mamul ürünlerde hal rüsumu alınmamaktadır.

Ülkemizde son yıllarda organik ürün çeşidinde, üretici sayısında ve toplam üretim alanında artış görülmektedir.

Tam üyesi olmaya çalışılan AB ile ilgili mevzuatların uyumunda bir sıkıntı görülmemektedir.

Organik tarım hem üretim hem de ihracat aşamasında teşvik edilmektedir. Tüketici bilincinin artırılması yönünde sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları bulunmaktadır.

Organik tarımın geleceğini belirleyen iki önemli unsur görülmektedir; Organik tarım kurallarına uymayı ve kimyasal girdi kullanmadan üretim yapmayı kabul eden **üretici** ve organik ürünler için daha fazla ödeme yapmayı kabul eden **tüketici** grubunun bulunması sebebi ile organik tarımın önü açıktır. Bu sayede ekolojik sistemde düzelmeye olacağı da kaçınılmazdır.